

POSSIBILITATS EDUCATIVES

FEMINISMES!

18/07/2019 - 01/12/2019

El Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB) proposa 2 exposicions sobre el feminisme per celebrar la força d'aquest moviment:

1. L'Avantguarda Feminista dels anys 70
Obres de la VERBUND COLLECTION, Viena
2. Coreografies del gènere

La primera exposició parla sobre l'aparició del feminisme els anys 70, i la segona sobre els feminismes actuals, amb l'objectiu de poder-los contraposar i comparar.

Què es el feminisme?

El feminisme és un moviment social i cultural que lluita per la igualtat de drets i oportunitats entre els homes i les dones.

La paraula feminisme va aparèixer al segle XIX. Molt abans ja hi va haver dones —i alguns homes— que defensaven la igualtat.

Com es reflecteix en l'art?

Anys 70. Les dones havien estat poc presents com a autores en l'art fins a l'explosió feminista dels anys 70. L'exposició L'Avantguarda Feminista dels anys 70. Obres de la VERBUND COLLECTION, Viena revela la força d'aquestes artistes i la provocació que representen.

Els anys setanta van marcar un punt d'inflexió en el moviment feminista. Una nova generació va irrompre en la vida pública per capgirar el món i sacsejar l'ordre simbòlic establert a través de múltiples pràctiques i representacions culturals. L'art que va sorgir llavors fou trencador, tant per l'ús dels llenguatges i les formes com pel seu desafiament de les construccions de gènere, la reivindicació del dret a decidir sobre el propi cos i la denúncia de les violències masclistes, o el descobriment crucial que el que és personal també és polític.

Ara el feminisme s'ha diversificat i ha crescut, però manté l'objectiu de desafiar les normes i els hàbits. D'aquesta força en parla la segona exposició, Coreografies del gènere. Acull obres del segle XXI, hereves fidels i infidels d'aquelles que els van obrir el camí.

L'explosió de llibertat i creativitat del feminisme dels setanta ha estat una font d'inspiració constant per als feminismes actuals, que han esclatat en una riquesa i pluralitat sense precedents, però també per a molts altres moviments d'emancipació col·lectiva. En el context actual d'auge del conservadorisme i de regressió dels drets, el projecte FEMINISMES! vol reivindicar l'aportació cabdal de les lluites per la igualtat i la diversitat dels feminismes que han canviat definitivament la nostra manera d'entendre el món.

Aquest document vol servir per situar els i les docents en aquestes fites socials de la dècada de 1970 fins l'actualitat; i com des dels llenguatges artístics (la fotografia, el vídeo, la performance) es busca construir respostes a aquests reptes.

Aquesta exposició és una oportunitat immillorable per la reflexió al voltant de qüestions fonamentals com la desigualtat, la violència, la relació amb el propi cos, la construcció de la identitat.

Competències bàsiques i matèries curriculars.

Competències bàsiques i matèries curriculars.	Què es treballa?	Alumnes de Primària	Alumnes de Secundària
Tractament de la informació i competència digital	- Analitzar i comprendre informació a partir d'un mitjà audiovisual	●	●
Competència transversal	- Observar els mitjans amb els quals s'expressen les artistes.	●	●
Competència cultural i artística	- Analitzar l'ús de la imatge de la dona en el món artístic i descobrir les contramanifestacions que han realitzat les dones artistes.		●
Educació visual i plàstica	- Ser conscients dels recursos que utilitzen les artistes per expressar-se: cos, objectes quotidians, espais, etc.	●	●
	- Comprendre que les manifestacions artístiques i culturals estan fetes per homes i dones.	●	
	- Adquirir referents artístics femenins.	●	●
	- Valorar amb respecte i sentit crític les produccions artístiques de l'exposició en els seus contextos i funcions.	●	●
	- Tenir coneixements de les diverses tècniques i recursos artístics que utilitzen per representar de forma creativa la realitat, les idees...		●
	- Observar, mirar, comprendre i interpretar de forma reflexiva i crítica l'entorn natural i cultural propis.		●
	- Observar, comprendre i reflexionar sobre el sentit i la diversitat de les imatges de la cultura visual i mediàtica		●

Competències bàsiques i matèries curriculars.	Què es treballa?	Alumnes de Primària	Alumnes de Secundària
Competència social i ciutadana Ciències socials, geografia i història i Educació per el desenvolupament personal i la ciutadania	-Tenir la voluntat de respectar a tothom per igual i valorar les aportacions de les dones a la societat.	●	●
	- Interpretar que el present és producte del passat, per comprendre que el futur és fruit de les decisions i accions actuals.	●	●
	-Identificar i valorar la identitat individual i col·lectiva per comprendre la seva intervenció en la construcció de subjectes històrics.		●
	-Formar-se un criteri propi sobre problemes socials rellevants per desenvolupar un pensament crític.		●
	-Analitzar les manifestacions culturals i relacionar-les amb els seus creadors i la seva època.	●	●
	-Valorar les expressions culturals pròpies, per afavorir la construcció de la identitat personal dins d'un món global i divers.		●
	-Pronunciar-se i comprometre's en la defensa de la justícia, la llibertat i la igualtat entre homes i dones.	●	●
	-Adonar-se, mitjançant l'observació del seu entorn, l'existència d'un tracte desigual en el món laboral, social i econòmic.		●
	-Prendre consciència de pertinença a diferents àmbits socials i culturals, reconèixer la diversitat com a element enriquidor de la convivència i respectar la igualtat de drets i deures de les persones.	●	
Competència en comunicació lingüística	- Usar el llenguatge per a la igualtat entre homes i dones.	●	●
Llengua catalana i literatura, llengua castellana i literatura i llengües estrangeres	- Analitzar els actes comunicatius que implica invisibilització o violència envers les dones.		●
	- Elaborar un discurs crític a partir dels textos i les imatges que s'ofereixen.	●	●
	- Comprendre textos audiovisuals dels mitjans de comunicació o de les tecnologies de la informació, i fer-ne una lectura crítica i creativa.	●	●
	- Expressar-se oralment, adequant les formes i el contingut als diferents contextos i situacions comunicatives, i mostrant una actitud respectuosa i de col·laboració.	●	

Exposició 1

L'Avantguarda Feminista dels anys 70

Obres de la VERBUND COLLECTION, Viena

Comissariat: Gabriele Schor, fundadora i directora de la Col·lecció SAMMLUNG VERBUND (Viena).

Què hi pots veure?

Aquesta exposició mostra més de 200 obres d'art de 67 dones artistes d'Europa, Amèrica del Nord i del Sud i Àsia, nascudes entre els anys 1929 i 1958. Les obres les ha cedit la VERBUND COLLECTION de Viena, també s'hi han incorporat obres de 7 artistes catalanes.

Són obres d'artistes feministes dels anys 70, de l'anomenada Avantguarda Feminista.

Aquest terme el va inventar la fundadora i directora de la col·lecció, Gabriele Schor, per incloure les dones dins la història de l'art.

L'objectiu de l'exposició és destacar les fites d'aquestes artistes pioneres i com van canviar la cultura relacionada amb la dona.

Algunes de les artistes representades són Cindy Sherman, Helena Almeida, Ana Mendieta, Judy Chicago, VALIE EXPORT, Birgit Jürgenssen, Ketty La Rocca, ORLAN, Gina Pane, Martha Rosler o Martha Wilson. A la mostra que el CCCB presenta, s'hi han incorporat obres d'artistes locals. A més d'Esther Ferrer, que ja formava part de la col·lecció, s'hi ha inclòs Pilar Aymerich, Eugènia Balcells, Mari Chordà, Marisa González, Eulàlia Grau, Fina Miralles i Àngels Ribé, així com l'artista nascuda a París Dorothee Selz.

Sobre què tracta l'exposició?

Les dones artistes dels anys 70 volien destapar i qüestionar la societat de l'època. Amb les seves obres volien denunciar i trencar la repressió i opressió que patien les dones.

Van utilitzar llenguatges i tècniques d'art bastant noves: **fotografia, cinema, vídeo, performance i happenings**. Fins i tot en alguns casos van utilitzar els seus cossos com a "superfícies de projecció".

Per primera vegada en la història de l'art, les artistes prenen la iniciativa en «representar la dona»: eren les dones qui representaven les dones. Amb les seves obres, van plantejar a la societat occidental les noves funcions de la dona en la societat

Performance: acció artística que inclou diversos mitjans d'expressió: teatre, dansa, música, poesia...

Van crear aquestes noves i diverses identitats femenines com a col·lectiu. Eren diferents i tenien idees diferents, però les unia el rebuig a la idea tradicional de com havia de ser i comportar-se una dona.

Happening: performance improvisada on hi participa el públic.

Van destapar les idees del **patriarcat** sobre com una dona havia de dur la seva vida, i quines eren les seves funcions socials. El més sorprenent és que algunes d'elles van triar estratègies similars, sense conèixer l'obra de les altres.

Context històric

Patriarcat: societat en la que domina el poder dels homes.

Les artistes d'Avantguarda Feminista estaven influenciades pel feminisme de l'època i per les protestes estudiantils i sindicals a França el maig de 1968.

El moviment feminista del moment havia creat l'eslògan «El que és personal és polític». Aquesta idea desafiava els rols que s'havien assignat a les dones: ser només mare, mestressa de casa i esposa. I les artistes, així ho van representar. Al nostre país el feminisme va ressorgir al final de la dictadura espanyola. L'art va mostrar aquest ressorgir amb unes idees pròpies, diferents a les idees de l'època, imposades pels homes.

L'exposició mostra les nombroses coincidències en els temes, elements i els objectius de les obres de les artistes internacionals i les catalanes, tot i que no es van conèixer ni van tenir cap contacte.

Com s'organitza l'exposició?

L'exposició està organitzada en 5 àmbits:

1. **Mestressa de casa, mare, esposa.** La lluita contra les restriccions dels rols assignats a la dona que quedaven restringits a tenir cura de la llar i els fills, a proporcionar benestar a l'espòs i a garantir els principis morals establerts. I la defensa que la vida personal era rellevant en l'àmbit públic i en el polític.
2. **Reclusió i evasió.** La representació de l'opressió de la dona i l'acte de fugir-ne.
3. **Els dictats de la bellesa.** La resposta a un ideal de bellesa femenina sense defectes exagerant-be la perfecció fins a l'absurditat o la deformant-la.
4. **La sexualitat femenina.** L'alliberament sexual de la dona i la rebel·lió contra la reducció de les dones a ser objectes de desig. I per protestar de forma pública per la violència sexual contra les dones.
5. **Jocs de rol.** La representació dels diferents rols femenins de l'època, com a estratègia estètica per poder expressar-se amb llibertat davant les restriccions que els imposava la societat.

Exposició 2

Coreografies del gènere

Comissariat: Marta Segarra

Context de l'exposició

El feminisme actual és molt divers, comparat amb els dels anys 70, en part per la reivindicació del terme «gènere». El feminisme vol mostrar que la diferència sexual (homes/dones, masculí/femení) no és natural, sinó que està condicionada per la cultura, i que les combinatòries poden anar més enllà d'aquests pols oposats.

El moviment feminista també s'ha implicat amb lluites contra altres desigualtats: el sexisme no es pot separar d'altres formes de dominació com el racisme, l'homofòbia i la **transfòbia**, l'**especisme**, el menyspreu cap a les persones pobres o les considerades discapacitades o estrangeres, etc.

Sobre què tracta l'exposició?

Coreografies del gènere vol donar a conèixer figures i moviments de Catalunya i l'Estat espanyol a favor de la diversitat de gèneres. És un complement a la visió feminista dels anys 70.

Què hi pots veure?

Presenta l'obra de les artistes Cabello/Carceller, Lúa Coderch, Lucía Egaña, Nuria Güell, ideadestroyingmuros, María Llopis, Jesús Martínez Oliva, Julia Montilla, O.R.G.I.A, Daniela Ortiz, Linda Porn, María Ruido, Anna Irina Russell i Txe Roimeser, Mireia Sallarès, Toxic Lesbian i Eulàlia Valldosera.

Transfòbia: és la discriminació, la intolerància o l'actitud i sentiments negatius envers el transsexualisme i els transsexuals.

Especisme: conjunt de diferents valors, drets, o especial consideració basada únicament en la pertinença a una espècie.

Com s'organitza l'exposició?

L'exposició està organitzada en 4 àmbits:

1. Ser dona no és natural. Deconstrucció del binarisme del gènere.

La majoria dels feminismes del segle XXI posen en qüestió la diferència essencial entre «home» i «dona», fent palès que el gènere no s'adquireix de manera innata, sinó que és un procés que no s'acaba mai: cal una actuació constant al llarg de la vida per adaptar-se als models de feminitat i de masculinitat o per separar-se'n. Aquests models només són normes socials.

2. Travessar fronteres, estendre ponts. Descolonitzar el feminisme.

Les formes de discriminar les persones (per raça, per classe social, per religió...) estan relacionades. I les lluites contra aquestes discriminacions també haurien de relacionar-se per ser efectives. Les obres d'aquest àmbit mostren la relació entre les diverses formes de discriminació, que obliguen les persones a portar vides precàries.

3. Raons del cos. Sexualitat i violència.

Els feminismes recents han insistit en la diversitat del cos, més enllà de dona-home, femení-masculí i homosexual-heterosexual. Això implica donar valor a tot el que havia quedat al marge, el que és «estrany», «tort», que en anglès es coneix amb el terme queer. Al mateix temps, han augmentat les denúncies de les violències per raons de gènere i de sexualitat, com mostren els moviments *#MeToo* o *#Niunamenos*.

4. Recosir-nos al món. Ecofeminisme i posthumanitat.

El feminisme qüestiona les categories de gènere, i això l'ha dut a discutir també les fronteres entre els éssers humans i les màquines, o entre les persones i els animals. La intel·ligència artificial i les noves tecnologies aplicades al cos humà ens transformen en «quimeres» o «cíborgs», una combinació d'elements humans, no humans i artificials. També sorgeix l'ecofeminisme, que vol lluitar contra de la catàstrofe mediambiental del planeta. L'ecofeminisme proposa altres formes de relacionar-se amb l'entorn, de tractar els altres animals, i de repensar les tasques de la cura, com la maternitat, tradicionalment reservades a les dones.

Un espai de documentació

Completa el recorregut un espai que presenta documentació històrica i un apartat sobre còmic i feminisme, «El cos i el conflicte», comissariat per Marika Vila, amb obres originals de Montse Clavé, Laura Pérez Vernetti Núria Pompeia, Mariel Soria i Marika Vila.

Cronologia dels feminismes a Catalunya (dels anys 70 fins l'actualitat)

1970-1980

El moviment feminista es fa visible, en el context de la lluita antifranquista, a través d'associacions, grups i manifestacions que reclamen l'alliberament de les dones. Neixen LaSal – Edicions de les Dones i publicacions com Vindicación feminista o Dones en lluita.

Més de 3.000 participants a les I Jornades Catalanes de la Dona (1976).

Es legalitzen els anticonceptius (1977).

Es deroga la Llei sobre perillositat i rehabilitació social (1979), que perseguia, sobretot, persones homosexuals, transsexuals i treballadores sexuals.

1980-1990

L'activisme feminista reivindica la seva independència respecte d'altres lluites polítiques. Paral·lelament, es consolida un feminisme institucional (creació de l'Institut Català de la Dona el 1989).

Es legalitza el divorci (1981).

A les II Jornades Catalanes de la Dona (1982), es destaca la rellevància del lesbianisme com a opció política.

Despenalització de l'avortament en determinades condicions (1985).

Es crea Ca la Dona (1988), espai de trobada de feminismes diversos.

1990-2000

El feminisme esdevé plural («feminismes») en reconèixer la intersecció de les opressions (pel gènere, la «raça», la classe social, les «discapacitats»...).

Es multipliquen els estudis de gènere a la universitat i s'enriqueixen amb la perspectiva postcolonial.

L'assaig Gender Trouble (El gènere en disputa) de Judith Butler (1990), de gran ressò, popularitza la teoria queer.

Es crea la Xarxa feminista de Catalunya (1996).

Primeres grans exposicions a l'estat espanyol dedicades a l'art feminista.

2000-2010

Els feminismes se centren en la lluita contra les desigualtats que subsisteixen a l'espai domèstic («doble jornada», tasques de cura), laboral (bretxa salarial, sostre de vidre), judicial, etc.

Gràcies a les mobilitzacions feministes, s'aprova la Llei contra la violència de gènere (2004).

S'autoritza el matrimoni entre persones del mateix sexe (2005).

El moviment artístic i activista postporno proposa una nova relació entre feminisme i sexualitat.

2010-2018

Les noves generacions fan seu el feminisme, amb moviments internacionals com *#MeToo*, que denuncia les agressions sexuals, o *#NiUnaMenos*, contra els assassinats masclistes.

Avancen els nous transfeminismes, així com els feminismes descoloniais i racialitzats.

Gràcies a la mobilització, fracassa l'intent de restringir el dret a l'avortament (2014).

Llei d'igualtat efectiva entre dones i homes (2015).

Vaga i manifestacions multitudinàries pel 8 de març (2018).

El personal és polític, també anomenat el privat és polític, és un argument polític utilitzat com a lema del moviment estudiantil i de la segona onada del feminisme.

P Recurs per Educació Primària

S Recurs per Educació Secundària i Batxillerat

D Recurs per Docents

Recursos

Alguns referents actuals del feminisme

SOY CÁMARA. Feminisme mainstream. S

És el feminisme una revolució? I de què parlem quan ho fem de feminisme? Existeix un feminisme mainstream? Aquest Soy Cámara abordarà aquestes qüestions tan vigents i delicades a partir del testimoni d'Angela Davis, Chimamanda Ngozi, Arundathy Roy i Judith Butler, convidades en el programa de conferències del CCCB de 2017-18.

→ <https://www.cccb.org/ca/multimedia/videos/feminisme-mainstream/229087>

SOY CÁMARA. Pensar amb Judith Butler. S

Judit Butler va trobar-se amb 400 adolescents al CCCB per parlar de tot el que envolta el gènere. Els adolescents van compartir totes les seves inquietuds amb la que és una de les filòsofes més importants actuals. Aquest Soy Cámara captura les reflexions que es van fer i inclou les veus de les lectores de Butler (Lorena Fuster, Marina Garcés, Joana Masó, Begonya Sáez, Marta Segarra, Meri Torras) que en desgranen el seu pensament. Aquestes filòsofes ens situen davant dels conceptes butlerians com el problema del gènere, la performativitat, la norma, la violència, la interdependència, la vulnerabilitat o les vides precàries. Aquest Soy Cámara pren el risc de intentar explicar la filosofia a tots els públics sense perdre el rigor i la profunditat.

→ <https://www.cccb.org/ca/multimedia/videos/pensar-amb-judith-butler/230175>

Les dones més enllà de les tasques domèstiques

SOY CÁMARA. “¿Dónde están las mujeres?” S

Aborda l'urgent qüestió de l'escassa presència de les dones en posicions de responsabilitat a la ciència.

Amb entrevistes a Inés Sánchez de Madariaga, professora de la Universitat Politècnica de Madrid; Mara Dierssen, neurobiòloga del Centre de Regulació Genòmica (CRG); Isabelle Vernós, professora de investigació ICREA del Centre de Regulació Genòmica (CRG); Joan Guinovart, director de l'Institut de Investigació Biomèdica (IRB); Caterina Biscari, directora del Síncrotron ALBA; i Núria Sebastian, professora de la Universitat Pompeu Fabra.

→ <https://www.cccb.org/es/multimedia/videos/soy-camara-45-donde-estan-las-mujeres/216892>

Hidden Figures (Figuras Ocultas), dir. Theodor Melfi, USA, 2016

“Hidden Figures” és una pel·lícula del 2016 que permet il·lustrar el treball (ocult) de dones negres a la NASA durant els anys 60.

→ <https://www.youtube.com/watch?v=RK8xHq6dfAo>

Grup IREF

S

— Dones filòsofes. Tres pel·lícules fonamentals per recuperar la història del pensament en femení.

— Dones científiques. Les aportacions científiques de tres dones cabdals en el panorama dels segles XIX i XX

— Dones lluitadores. Dones que, cadascuna a la seva manera han combatut pels drets de les dones, pels seus propis i per les que han de venir. Les sufragistes per aconseguir el vot, les matemàtiques de la NASA per conquerir els drets laborals en igualtat amb les dones blanques i ser reconegudes com a científiques i La flor del desert per combatre la mutilació femenina, practicada encara avui a molts llocs d'Àfrica.

→ <http://www.grupiref.org/pensar-amb-el-cinema/cicles/cinema-i-genere/>

<http://www.grupiref.org/pensar-amb-el-cinema/dones-cientifiques/>

<http://www.grupiref.org/pensar-amb-el-cinema/cicles/dones-lluitadores/>

Cultura audiovisual i gènere

Filmoteca de Catalunya

S

— La poma, de Samira Makhmalbaf, 1997.

Els pares de Zahra i Massoumeh, dues germanes bessones de 12 anys, les mantenen tancades a casa seva, a Teheran, des del seu naixement, ja que consideren que les seves filles són “com flors que poden pansir-se amb el sol”. Els veïns denuncien la situació i l'Estat intervé perquè puguin sortir de casa. Quan les nenes travessen aquest llindar, descobreixen un nou món.

Temes Clau: Drets Humans – Religió – Drets de la Infància – Dona a l'Islam – Cinema iranià – Feminisme – Dones directores – Tècniques del documental

→ <http://www.filmoteca.cat/web/la-filmoteca/publicacions/dossiers/dossier-didactic-2018-octubre?dsct=films&dfilmid=20066>

— La bicicleta verde, de Haifaa Al-Mansour, 2012.

Wadjda té deu anys i viu a una societat molt tradicional. Un dels seus somnis és poder anar en bicicleta però aquest fet tan simple li està prohibit. També ho està veure's amb un dels seus millors amics, l'Abdullah. Evidentment que participar a una cursa de bicicletes amb el seu amic és un fet que la seva mare li prohibirà de soca-rel perquè pot posar en perill la dignitat de la seva filla però els desitjos de la Wadjda són tan forts que lluitarà contra la seva mare, els prejudicis socials i religiosos del seu entorn.

Temes Clau: Drets humans - Dona a Orient - Discriminació de gènere – Barrera cultural- Govern teocràtic - Religió - Igualtat

→ <http://www.filmoteca.cat/web/la-filmoteca/publicacions/dossiers/dossier-didactic-desembre-2014?dsect=films&dfilmid=10162>

— Persépolis, de Marjane Satrapi i Vincent Paronnaud, 2007.

Basada en els còmics autobiogràfics de Marjane Satrapi, Persépolis explica la història d'una nena iraniana des de la revolució islàmica fins als nostres dies. Quan els fonamentalistes prenen el poder, forçant a les dones a dur hiyab i duent a milers de persones a la presó, mentre té lloc la guerra entre Iran i Iraq, Marjane descobreix la música punk, ABBA i Iron Maiden. Quan arriba a l'adolescència els seus pares l'envien a Europa, on coneix una altra cultura que no té res a veure amb la del seu país. La protagonista s'adapta a aquesta nova vida, però no duu bé la soledat i torna amb la seva família, tot i que això impliqui posar-se el hiyab de nou i sotmetre's a una societat tirànica.

Temes Clau: Infantesa - Família - Religió - Drets socials - Fanatisme religiós - conflicte bèl·lic - Còmic - Autobiografia - Iran - Adaptació literària.

→ <http://www.filmoteca.cat/web/la-filmoteca/publicacions/dossiers/dossier-didactic-0?dsect=films&dfilmid=16437>

Drac Màgic

Recursos online per a professorat destinats a facilitar l'organització d'activitats educatives i de sensibilització partir de diverses peces audiovisuals i cinematogràfiques.

- Films pels drets de les dones
- Lliures en la diversitat
- Quina feina faig?
- Projecte educatiu CONSTRUIR MIRADES com a recurs per a la organització d'activitats i assessorament

S

P S

→ <https://filmsperlapau.dracmagic.cat/films-pels-drets-de-les-dones/>

<http://lliuresenladiversitat.dracmagic.cat/>

<https://construirmirades.dracmagic.cat/quina-feina-faig/capsules-quina-feina-faig/>

<https://construirmirades.dracmagic.cat/>

Teixim Xarxes

Recull d'enllaços per treballar el feminisme a partir del cinema.

→ <http://teiximxarxes.cat/recurs/filmografia-feminista>

XCèntric. El cinema del CCCB

Una selecció de pel·lícules de dones cineastes que mostren diferents visions del gènere femení.

→ <http://xcentric.cccb.org/ca/menu/fitxa/dones-cineastes/223284>

Lectures i gènere

Filalagulla. Contes feministes

P S

Recomanacions de lectures.

→ <http://filalagulla.org/recursos/>

Relacions afectives

L'aprenentatge de l'amor. Una pedagogia crítica contra la violència de gènere. Conferència de Shirley R. Steinberg.

De qui ens enamorem i per què? Com funcionen els mecanismes de l'atracció i del desig? Quina relació tenen amb els maltractaments i les malalties? La professora d'Estudis sobre la Joventut de la Universitat de Calgary, Shirley R. Steinberg, reflexionarà sobre com els processos d'aprenentatge i socialització orienten les nostres relacions afectives, des de l'elecció de les nostres relacions fins als nostres desitjos i les expectatives amoroses. A partir de les investigacions del reconegut professor Jesús Gómez, Steinberg explicarà com es pot ensenyar als adolescents que les relacions afectives poden ser a la vegada igualitàries i p-+assionals, i com aquest aprenentatge de l'amor és cabdal per prevenir la violència de gènere.

→ <http://www.cccb.org/ca/multimedia/videos/laprenentatge-de-lamor-una-pedagogia-critica-contra-la-violencia-de-genere/216557>

Lydia Cacho. Tràfic de persones i igualtat de gènere

El 23 de gener de 2012, Lydia Cacho va acceptar el repte de compartir una xerrada amb joves adolescents sobre tràfic de persones i igualtat de gènere a la Sala d'Actes de l'Institut Miquel Tarradell, al barri del Raval de Barcelona.

→ <https://www.cccb.org/ca/multimedia/videos/trafic-de-persones-i-igualtat-de-genere/210461>

Un matí amb Rita Segato.

Rita Laura Segato va compartir un diàleg amb 300 estudiants de secundària a partir de les seves idees al voltant de la violència masclista, que estudia i analitza a partir de la relació amb el capitalisme i els valors sobre els quals aquest s'erigeix.

→ http://www.cccbeducacio.org/ca_ES/web/guest/activitats/-/institut/a_30701

BTV. 'Oh my goig'

Projecte educatiu i transmèdia de BTV pensat per informar i sensibilitzar els i les adolescents (i no tan adolescents) sobre la seva sexualitat.

De la mà de Noe Elvira, del Centre Jove d'Anticoncepció i Sexualitat (CJASAPFCiB), s'ofereixen eines per aprendre a conèixer millor el propi cos i a gaudir d'una vida sexual positiva, responsable i lliure.

→ <https://beteve.cat/oh-my-goig/>

Les dones a l'espai públic

ANDRONAcultura

Itineraris per la divulgació de la història dels feminismes a la ciutat.

→ <https://www.andronacultura.com/itineraris/>

Col·lectiu Punt 6. Urbanisme feminista per la vida quotidiana.

Més d'una dècada repensant els espais des de l'experiència quotidiana i per una transformació feminista.

→ <http://www.punt6.org/ca/>

Recursos des de l'administració

Generalitat de Catalunya

— Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. Capsa d'eines de la coresponsabilitat.

Una guia/recull de tallers, activitats, contes i altres materials educatius que podem fer servir amb infants, adolescents i famílies, tant a l'escola com a casa, per treballar la visibilització i valoració de les feines domèstiques i les tasques de cura com a responsabilitat compartida entre tots els membres de la família.

→ http://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematicos/families/usos_i_gestio_dels_temps/campanya_compartim_el_temps/caixa_eines_intern/capsa_eines/

— Institut Català de les Dones.

Organisme del Govern de la Generalitat de Catalunya, adscrit al Departament de la Presidència, que dissenya, impulsa, coordina i avalua les polítiques per a l'equitat de gènere.

En l'apartat de recursos per a la recerca, inclou una selecció de recursos informatius i documentals: guies de recursos, reculls temàtics, dossiers documentals, guies de lectura, etc., elaborats pel Centre de Documentació:

→ http://dones.gencat.cat/ca/ambits/centre_documentacio/productes_documentals/recursos_recerca/

Amb especial incidència a les guies de recursos sobre: feminismes, història i drets de les dones i el Dia Internacional de les Dones, accessibles des de:

→ http://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/docs/cdoc_guies_dia_internacional_dones.pdf

Coeducació:

→ <http://dones.gencat.cat/ca/ambits/coeducacio/>

Inclou el Quadern pedagògic per al professorat del cicle formatiu de grau superior d'educació infantil Pam a pam coeduquem:

→ <https://www.social.cat/documentos-interes/pam-a-pam-coeduquem>

— Departament d'Ensenyament. Programa de coeducació de la XTEC.

(Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya). El Departament d'Ensenyament presenta, a través de l'XTEC, una extensa selecció de continguts per dur a terme una acció coeducadora tant a nivell de centre, com d'aula i entorn, fonamental per prevenir la violència masclista i LGTBIfòbica, per reduir conductes de risc i per facilitar la detecció prematura de relacions abusives.

→ <http://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/coeducacio/>

Ajuntament de Barcelona.

D

— Centre per a la Igualtat i Recursos per a les Dones de la Regidoria de Feminismes i diversitat sexual i de gènere.

Recursos per treballar un ampli ventall de temes en relació a la sensibilització en la igualtat de gènere: la coeducació, la representació de la violència vers les dones en la comunicació audiovisual, la coresponsabilitat, els drets sexuals i reproductius, etc. N'hi ha d'accessibles en línia i de físics, que es poden sol·licitar en préstec de manera gratuïta.

→ <https://ajuntament.barcelona.cat/dones/ca>

— Diversitat en curt.

És una iniciativa de la Regidoria de Feminismes i LGTBI que consta d'un conjunt de materials didàctics per a cada cicle d'ensenyament sobre diversitat sexual i afectiva. S'hi proposen dinàmiques d'aprenentatge, de reflexió i debat a partir del visionat de curtmetratges a l'aula o mitjançant la realització de tallers. Un dels objectius d'aquest projecte és ser una eina per preveure i resoldre les situacions d'assetjament que poden tenir lloc en l'àmbit escolar.

→ https://ajuntament.barcelona.cat/dones/ca/noticia/nou-material-didactic-sobre-diversitat-sexual-i-afectiva_508882

— Observatori de les dones en els mitjans de comunicació.

És una instància de participació ciutadana impulsada per diferents ajuntaments. Té l'objectiu de promoure una cultura crítica en relació al paper de les dones en els mitjans de comunicació.

→ <https://www.observatoridelesdones.org/>

Consorti d'Educació de Barcelona. Programa Escoles per la Igualtat i la Diversitat.

Un programa de formació, assessorament i acompanyament als centres públics i concertats, adreçat a les comunitats educatives de centres públics i concertats d'infantil, primària i secundària de la ciutat de Barcelona.

Recursos en obert:

— Feminismes a les escoles.

→ <https://feminismesalesscoles.wordpress.com/>

— Projecte MIST.

— Prevenció i atenció de l'abús sexual infantil.

<https://ajuntament.barcelona.cat/dretsdiversitat/ca/noticia/barcelona-lluita-contra-el-discurs-d-odi-i-la-discriminacio-el-projecte-mist>

— Mesura de Govern.

<https://ajuntament.barcelona.cat/infancia/ca/content/prevencio-i-atencio-de-labus-sexual-infantil>

— Convocatòria pel curs 2019-2020.

https://ajuntament.barcelona.cat/feminismes-lgtbi/sites/default/files/documents/mesura_de_govern.pdf

https://www.edubcn.cat/rcs_gene/extra/05_convocatoria_unificada_programes/2019_2020/V0101_escoles_per_la_igualtat_DESCRIPTIVA_alta.pdf

Recursos des de l'àmbit social

Creación positiva.

Una entitat que ofereix activitats amb perspectiva de gènere, lluita per la prevenció del VIH, promou i ofereix actuacions a favor dels drets.

→ www.creacionpositiva.org

Propostes pedagògiques:

→ http://creacionpositiva.org/banco-de-recursos/MALETA%20SRTA%20CRESPI/07_dinamicas.pdf

Ministerio de Sanidad, consumo y bienestar social.

→ www.educatolerancia.com

Derechos humanos, mujer e inmigración:

→ <http://www.educatolerancia.com/derechos-humanos-recursos-educativos/>

Recursos del món del lleure

Rainbow resources

Les entitats d'educació en el lleure ja fa temps que introdueixen la diversitat de gènere i sexe en les seves activitats per a infants i joves. Fruit d'aquest treball en els valors del respecte i la igualtat neix el projecte 'Rainbow Resources', de l'International Falcon Movement (IFM - Federació internacional d'entitats d'educació en el lleure de la qual forma part la federació catalana d'Esplais Catalans (Esplac)), un dossier pedagògic sobre la sexualitat i el gènere. Està format per dues parts: en primer lloc, un bloc de continguts pels educadors i, segonament, una sèrie d'activitats per treballar amb els infants i joves des de tres eixos: (1) identitat i ésser, (2) famílies i relacions i assetjament i (3) discriminació. És un document que parteix dels drets sexuals de les persones i que va desenvolupant la teoria juntament amb les etapes evolutives dels infants i joves per adequar els continguts pedagògics a cada edat.

→ <http://ifm-sei.org/en/publications-2/educational-resources/rainbow-resources-v2-spanish/>